

STORTINGET

Representantforslag 127 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Olaug Vervik Bollestad
og Dag-Inge Ulstein

Dokument 8:127 S (2023–2024)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Kjell Ingolf Ropstad, Olaug Vervik Bollestad og
Dag-Inge Ulstein om krav om kinesisk nedslag i
TikTok**

Til Stortinget

Bakgrunn

Representantenes hus i USA har vedtatt at det kinesiske selskapet ByteDance må selge seg ut av videoappen TikTok innen et halvt år. Hvis ikke vil TikTok ikke lenger kunne tilby tjenesten i USA. Årsaken er at selskapet kan dele sensitiv brukerinformasjon med kinesiske myndigheter.

Kinesiske lover tillater myndighetene underhånden å kreve data fra kinesiske selskaper og borgere for etterretningsformål. En tidligere direktør i ByteDance hevder for eksempel at det kinesiske kommunistpartiet fikk brukerdata fra TikTok for å spore opp demonstranter i Hong Kong i 2018.¹

De amerikanske databeskyttelsesreglene er riktignok såpass slappe at Kina fritt kan kjøpe brukerdata fra tredjeparter hvis de ønsker det, uten at de behøver å gå via TikTok. I Europa gir GDPR-reglene en bedre beskyttelse av folks personvern, så her kan tilgangen til TikToks data være viktigere for Kina. Men også her er det slik at selskaper samler brukerdata og selger dem videre i en viss utstrekning. Det er heller ikke bevis for at Tik-

Tok samler inn mer data fra brukerne enn andre sosiale medier gjør.

Forslagsstillerne viser derimot til at den største og høyst reelle bekymringen er at kinesiske myndigheter kan kontrollere TikToks algoritmer, og at de kan bruke selskapets innholdsanbefalinger til å påvirke, splitte eller desorientere opinionen. Over halvparten av befolkningen bruker sosiale medier som en kilde til nyheter daglig, ifølge Norsk Mediebarometer. En av fire mellom 20 og 24 år, og hele 40 pst. av dem mellom 16 og 19 år, bruker TikTok som en nyhetskilde. Kina kan for eksempel påvirke TikToks algoritmer slik at folk får se videoer som skader eller tjener bestemte standpunkter eller politikere. Å avdekke slike innflytelseskampanjer er svært vanskelig, noe som bare understreker faren.

«This is a tool that is ultimately within the control of the Chinese government – and it, to me, it screams out with national security concerns»,

sier FBI-direktør Christopher Wray. TikTok er en del av Kinas kognitive krigføring, ifølge professor Nita Farahany ved Duke University. Det handler om å påvirke andre lands borgere og samle inn personlige og biometriske data om dem. På sikt er målet å kunne direkte angripe eller hemme menneskesinn.

Farahany har selv erfart TikToks evne til å forme preferanser og holdninger. Etter et foredrag i Davos om Kinas kognitive praksiser, tok TikTok-influensere en del av foredraget ut av kontekst og skapte et feilaktig bilde av hennes budskap. Videoene fikk millioner av visninger. Forsøk på å korrigere inntrykket, både fra Farahany selv og de samme influenserne, fikk en brøkdel av visningene.²

1. Wall Street Journal, 5. juni 2023. «Former ByteDance executive claims Chinese Communist Party accessed TikToks Hong Kong user data»

2. The Guardian, 25. mars 2023. «TikTok is part of China's cognitive warfare campaign».

Mange kritiserer TikTok for å fyre opp under ekstremisme. At selskapet kunne tillate at Osama Bin Ladens over tjue år gamle «Åpne brev til Amerika» kunne få en slik dominans på plattformen nylig, har vakt oppmerksomhet i USA. Brevet rettferdiggjør drap på amerikane og uttrykker hat mot det jødiske folk.

Kommentarer som «Hitler hadde rett» og «Jeg håper du ender opp som Anne Frank» strømmer inn i kommentarfeltet til videoer som amerikanske jøder legger ut – uten at TikToks verktøy griper inn.

«Det som skjer hos TikTok er at de skaper den største antisemittiske bevegelsen siden nazistene» [vår oversettelse],

sa Sacha Baron Cohen i et videomøte nylig mellom jødiske influensere og kjendiser og TikToks amerikanske direktører, gjengitt i The New York Times.

En av fem unge amerikanere i alderen 18–29 år mener at holocaust er en myte, ifølge en fersk undersøkelse. Forskning viser en sterk sammenheng mellom å bruke sosiale medier som nyhetskanal og tro på konspirasjonsteorier. En undersøkelse fra Generation Lab viser at unge voksne som bruker TikTok, er mer tilbøyelige til å ha antisemittiske holdninger.³

Barns sikkerhet er også en utfordring. TikTok er svært populært blant unge, men svikter ofte i å beskytte barn fra skadelig innhold. Barn som søker på trening og muskler, blir for eksempel raskt dratt inn i en verden av ekstrem trening. I Storbritannia har selskapet fått høye bøter for å misbruke data fra unge brukere under 13 år og for å la dem opprette kontoer, til tross for at det er imot deres egne regler.

I Kina er appen ganske annerledes. TikTok opererer der under navnet Douyin, og brukere under 14 år får kun tilgang på barnevennlig innhold. De får bare bruke appen i 40 minutter per dag, og appen er stengt for barn

mellom kl. 22.00 og 06.00. Douyin er mer rettet mot shopping enn TikTok, og sensur er utbredt.

TikTok har heller ikke gått av veien for å spore telefonene til journalister fra New York Times og Financial Times som har skrevet kritiske artikler om selskapet, antakelig for å forsøke å avdekke kildene deres.

Forslagsstillerne understreker at mistanken mot kinesiske myndigheter ikke blir mindre når de så sterkt avviser et salg av TikToks kinesiske morselskap ByteDance. I 2020 tok myndighetene grep for å sikre at de kunne legge ned veto mot ethvert salg av ByteDance. TikToks toppleder har sagt at appen slutter å eksistere i USA, heller enn at ByteDance må selge seg ut.

Forslagsstillerne viser til at særskilte eierskapsregler for mediehus er utbredt og nødvendig for å sikre hensynet til en fri presse og et velfungerende demokrati. Representantenes hus har kun stilt krav om at båndet til kinesiske myndigheter må brytes. Det er ikke for mye å forlange. Kina har for lengst forbudt Google, Youtube, X, Instagram, WhatsApp og Facebook, fordi selskapene nekter å følge kinesiske myndigheters regler for datainnsamling og innholdskontroll. Kina må forholde seg til at også Norge stiller krav, for å ivareta landets sikkerhet, demokrati og frihet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som innebærer krav til at sosiale medier som TikTok kun kan eies av ikke-kinesiske selskaper som tilfredsstillers nasjonale sikkerhetshensyn, for å kunne operere i Norge.

3. april 2024

Kjell Ingolf Ropstad

Olaug Vervik Bollestad

Dag-Inge Ulstein

3. The Economist, 7. desember 2023. «One in five young Americans thinks the Holocaust is a myth».